

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen dla uczniów klasy IV w roku szkolnym 2016/17:

Ocena dopuszczająca:

Rozdział: Ja i moje otoczenie.

- wymieniają jedną z potrzeb człowieka,
- rozumieją, na czym polega rola rodziny w życiu człowieka,
- znają jedno z praw, jakie im przysługują i jeden z obowiązków, jaki mają w rodzinie,
- znają jedno z praw i jeden z obowiązków ucznia,
- znają jedną z grup tworzących szkolną społeczność,
- znają fakt działania rady samorządu uczniowskiego,
- podają przykład postępowania zgodnego z zasadami tolerancji i sprawiedliwości,
- rozumieją termin „ojczyzna”,
- znają termin „patriota”,
- wskazują na mapie Polski swoją miejscowość,
- wymieniają polskie symbole narodowe,
- rozumieją znaczenie terminu „naród”,
- znają słowa polskiego hymnu narodowego,
- znają jedną z krain historyczno-geograficznych Polski,
- znają przykłady mniejszości narodowych lub etnicznych zamieszkujących państwo polskie.

Rozdział II: Z historią na ty.

- rozumieją terminy: „historia”, „przeszłość”,
- rozumieją różnice między legendą i baśnią,
- znają termin „historyk” i wiedzą, czym się zajmuje,
- znają terminy „źródła historyczne” i „archeologia”,
- wymieniają przykłady źródeł historycznych,
- wiedzą, na czym polega działalność muzeów,
- rozumieją znaczenie pamiątek rodzinnych i podają ich przykłady,
- wiedzą, czym jest „drzewo genealogiczne”.

Rozdział III: Czas i mapa w historii.

- wskazują narodziny Jezusa z Nazaretu jako początek naszej ery,
- określają czas trwania wieku i tysiąclecia,
- zapisują wybrane liczby arabskie cyframi rzymskimi,
- posługują się terminami: „data”, „tysiąclecie”, „wiek”,
- ustalają, w którym wieku rozegrały się wybrane wydarzenia,
- rozumieją, czym są skala i legenda mapy,
- potrafią odróżnić mapę od planu,
- odczytują wybrane informacje z mapy.

Rozdział IV: Z najdawniejszych dziejów.

- rozumieją znaczenie umiejętności rozpalania ognia dla praludzi,
- wymieniają przykładowe narzędzia, którymi posługiwali się praludzie,
- rozumieją różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia,
- znają przykłady pierwszych narzędzi rolniczych i udomowionych zwierząt,
- znają przykłady rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje,
- wymieniają wybrane osiągnięcia Sumerów,
- wiedzą, w co wierzyli starożytni Egipcjanie,
- znają terminy: „mumia”, „piramida”, „faraon”,
- wiedzą, gdzie pojawiło się pismo,
- znają wybrany rodzaj pisma,
- wiedzą, czym były egipskie hieroglify,
- znają wybrane materiały do pisania.

Rozdział V: W starożytnej Grecji.

- wskazują na mapie starożytną Grecję,
- znają przykładowe zajęcia ludności greckiej,
- znają fakt podziału Grecji na różne „polis”,
- potrafią wymienić jedną z cech demokracji ateńskiej,
- rozumieją, jaką rolę w Atenach odgrywał sąd skorupkowy,
- znają fakt powstania w Grecji teatru,
- wymieniają rodzaje sztuk granych w teatrze greckim (komedia, tragedia),
- przedstawiają wybrane cechy charakterystyczne teatru greckiego,
- wiedzą, w co wierzyli starożytni Grecy,
- opisują, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów,
- wymieniają wybranych spośród najważniejszych greckich bogów,
- znają termin „mit”,
- znają postać Homera,
- podają wybrane spośród najważniejszych osiągnięć starożytnych Greków,
- wiedzą, gdzie odbywały się najważniejsze igrzyska sportowe w starożytnej Grecji,
- wymieniają przykłady dyscyplin sportowych rozgrywanych w czasie igrzysk,
- dostrzegają wybrane podobieństwa i różnice między igrzyskami w starożytnej Grecji a współczesnymi olimpiadami.

Rozdział VI: W starożytnym Rzymie.

- wskazują na mapie Rzym,
- przedstawiają legendarne początki starożytnego Rzymu,
- znają terminy: „monarchia”, „republika”, „cesarz”,
- znają pozycję niewolników w starożytnym Rzymie,
- wiedzą, kim byli rzymscy legioniści i jaki był ich strój,
- wiedzą, kim byli gladiatorzy,
- wymieniają wybrane osiągnięcia antycznych Rzymian w architekturze i budownictwie,
- wiedzą, kim był Jezus z Nazaretu,
- znają terminy: Bóg, apostoł, Biblia, Stary i Nowy Testament,
- wymieniają najważniejsze zasady nauki Jezusa z Nazaretu,
- znają początki chrześcijaństwa w Palestynie,
- znają fakt prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie.

Ocena dostateczna:

Rozdział: Ja i moje otoczenie.

- wymieniają wybrane potrzeby człowieka,
- znają termin „społeczność”,
- znają wybrane prawa, jakie im przysługują i wybrane obowiązki, jakie mają w rodzinie,
- znają wybrane prawa i obowiązki ucznia,
- wiedzą, kto tworzy społeczność szkolną,
- omawiają kompetencje wybranej grupy tworzącej społeczność szkolną,
- rozumieją, dlaczego do szkolnej społeczności zaliczamy także rodziców,
- wskazują przykłady działania rady samorządu uczniowskiego w swojej szkole,
- wymieniają przykłady konfliktów i sposoby ich rozwiązywania,
- rozumieją terminy: „ojczyzna” i „mała ojczyzna”, „patriotyzm”,
- wiedzą, kim jest patriota,
- podają wybraną nazwę miejsca związanego z historią swojej „małej ojczyzny”,
- wymieniają wybraną postać związaną z historią swojej miejscowości, rodzinnego miasta lub regionu,
- podają datę jednego z polskich świąt narodowych,
- nazywają wybrane krainy historyczno-geograficzne Polski,
- rozumieją terminy: mniejszość narodowa, mniejszość etniczna,
- znają kulturę i tradycję wybranej mniejszości narodowej lub etnicznej.

Rozdział II: Z historią na ty.

- wyjaśniają, czym jest historia i przeszłość,
- wiedzą, kim jest historyk,
- określają różnice między legendą i baśnią,
- odróżniają postacie historyczne od postaci legendarnych,
- rozumieją podział źródeł historycznych i podają ich wybrane przykłady,
- wiedzą, na czym polega działalność archiwów, muzeów i skansenów,
- wskazują podobieństwa i różnice między muzeum a skansenem,
- wiedzą, czym jest ród,
- wiedzą, czym zajmuje się genealogia.

Rozdział III: Czas i mapa w historii.

- odczytują skróty: p.n.e. i n.e.,
- rysują oś czasu i umieszczają na niej daty,
- posługują się terminami: „era” i „epoka historyczna”,
- wymieniają wybrane epoki historyczne,
- określają daty wybranych wydarzeń,
- umieszczają daty na osi czasu,
- znają termin „kartografia”,
- wymieniają elementy, z których składa się mapa historyczna.

Rozdział IV: Z najdawniejszych dziejów.

- wskazują na mapie tereny, na których pojawili się przodkowie człowieka,
- przedstawiają wybrane dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia,
- wyjaśniają, czym była ziemiańska,
- wskazują na mapie rzeki Eufkrat, Tygrys i Nil,
- podają wybrane nazwy warstw społecznych starożytnego Egiptu,
- przedstawiają różne rodzaje pisma: obrazkowe, klinowe i alfabetyczne,
- wskazują egipskie pismo hieroglificzne jako przykład pisma obrazkowego,
- znają jeden z etapów historii książki i piśmiennictwa.

Rozdział V: W starożytnej Grecji.

- rozumieją położenie geograficzne Grecji i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej,
- znają terminy: „Hellada”, „Hellenowie”, „kolonia”, „Akropol”, „demokracja”,
- wymieniają wybraną cechę charakterystyczną demokracji ateńskiej,
- znają postać Peryklesa,
- znają postać Sofoklesa,
- przedstawiają wybrane cechy charakterystyczne teatru greckiego,
- wyjaśniają terminy: „mit” i „heros”,

- wiedzą, czym zajmowali się filozofowie,
- dostrzegają podobieństwa i różnice między igrzyskami w starożytnej Grecji a współczesnymi olimpiadami,
- wymieniają dyscypliny pięcioboju olimpijskiego.

Rozdział VI: W starożytnym Rzymie.

- wskazują na mapie największy zasięg terytorialny Imperium Rzymskiego,
- znają różne typy ustrojów państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo,
- wyjaśniają, kim byli gladiatorzy,
- odpowiadają, dlaczego dla starożytnych Rzymian ważne było budowanie dróg,
- rozumieją terminy: „bazylika”, „kodeks”,
- znają terminy: „Mesjasz”, „poganin”,
- określają, kiedy i gdzie narodziło się chrześcijaństwo,
- znają jedną z przyczyn prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie,
- znają postać Konstantyna Wielkiego.

Ocena dobra:

Rozdział: Ja i moje otoczenie.

- wymieniają potrzeby człowieka,
- charakteryzują rolę rodziny w życiu człowieka,
- tłumaczą, jakie przysługują mu prawa i jakie ma obowiązki w rodzinie,
- omawiają kompetencje wybranych grup tworzących społeczność szkolną,
- wyjaśniają, dlaczego do szkolnej społeczności zaliczamy także rodziców,
- określają, czym zajmuje się rada samorządu uczniowskiego,
- przedstawiają przykładowy sposób zapobiegania konfliktom,
- wyjaśniają terminy: „ojczyzna” i „mała ojczyzna”, „patriotyzm”,
- tłumaczą, kim jest patriota,
- znają termin „patriotyzm lokalny”,
- podają wybrane nazwy miejsc związanych z historią swojej „małej ojczyzny”,
- wymieniają przykładowe postacie związane z historią swojej miejscowości, rodzinnego miasta lub regionu,
- odnajdują na planie miejscowości siedzibę władz lokalnych,
- objaśniają pochodzenie nazwy „Polska”,
- podają daty polskich świąt narodowych,
- wiedzą, kto jest autorem słów polskiego hymnu narodowego,
- wyjaśniają terminy: „mniejszość narodowa”, „mniejszość etniczna”,
- wymieniają wybrane mniejszości narodowe i etniczne mieszkające na terenie Polski oraz na wybranych przykładach opisują ich kulturę i tradycje.

Rozdział II: Z historią na ty.

- tłumaczą, kim jest historyk,
- podają przykłady efektów prac historyków,
- wyjaśniają terminy: „źródło historyczne”, „archeologia”,
- określają, czym zajmuje się archeolog,
- dokonują podziału źródeł historycznych oraz podają ich konkretne przykłady,
- wskazują na znaczenie pamiątek rodzinnych i podają ich przykłady,
- wyjaśniają, czym jest ród,
- określają, czym zajmuje się genealogia,
- rozumieją, w jaki sposób kultywowanie tradycji umacnia poczucie wspólnoty w rodzinie.

Rozdział III: Czas i mapa w historii.

- znają termin „chronologia”,
- zapisują liczby arabskie cyframi rzymskimi,
- porządkują wybrane daty w sposób chronologiczny,
- posługują się terminem: „prehistoria”,
- ustalają, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie,
- wskazują daty graniczne wieków i tysiącleci,
- określają datę danego wydarzenia, używając wyrażen I połowa lub II połowa danego wieku,
- wyjaśniają termin „kartografia”,
- wyjaśniają, czym są skala i legenda mapy,
- odczytują z mapy podstawowe informacje.

Rozdział IV: Z najdawniejszych dziejów.

- wskazują na mapie kierunki wędrówek przodków człowieka,
- omawiają znaczenie umiejętności rozpalania ognia dla praludzi,
- wymieniają narzędzia, którymi posługiwali się praludzie,
- porównują koczowniczy i osiadły tryb życia,
- umieszczają na osi czasu daty powstania pierwszych państw sumeryjskich,
- wskazują na mapie miasto Babilon,
- wyjaśniają, kim byli Sumerowie,
- wymieniają najważniejsze osiągnięcia pierwszych cywilizacji: system nawadniający, koło, koło garncarskie, szkło, cegłę, kalendarz,
- tłumaczą terminy: „mumia”, „piramida”, „faraon”,
- znają terminy: „sarkofag” i „Mezopotamia”,
- odnajdują na mapie obszar, na którym po raz pierwszy zastosowano pismo,
- wskazują Fenicjan jako twórców pisma alfabetycznego,
- tłumaczą, że alfabety grecki i łaciński stanowią podstawę, z której wywodzą się alfabety używane współcześnie w Europie,

- znają wybrane etapy historii książki i piśmiennictwa.

Rozdział V: W starożytnej Grecji.

- wskazują na mapie Ateny,
- omawiają położenie geograficzne Grecji i jego wpływ na zajęcia ludności greckiej,
- wyjaśniają terminy: „Hellada”, „Hellenowie”, „kolonia”, „Akropol”, „demokracja”,
- znają terminy: „wielka kolonizacja”, „agora”, „polis”,
- opowiadają o osobie i rządach Peryklesa,
- tłumaczą, jaką rolę w Atenach odgrywał sąd skorupkowy,
- umieszczają na osi czasu wiek, w którym narodził się teatr w antycznej Grecji,
- opowiadają, w jaki sposób powstał starożytny teatr,
- przedstawiają cechy charakterystyczne teatru greckiego,
- przedstawiają wierzenia starożytnych Greków,
- opisują, jak antyczni Grecy wyobrażali sobie bogów,
- wymieniają najważniejszych greckich bogów (Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes),
- znają terminy: „politeizm” i „filozofia”,
- tłumaczą, czym zajmują się filozofowie
- podają najważniejsze osiągnięcia starożytnych Greków,
- podają rok i wiek pierwszych igrzysk olimpijskich oraz umieszczają tę datę na osi czasu,
- przedstawiają przebieg antycznych igrzysk.

Rozdział VI: W starożytnym Rzymie.

- umieszczają na osi chronologicznej daty założenia Rzymu oraz zabójstwa Juliusza Cezara, a także określa, w którym wieku rozegrały się poszczególne wydarzenia,
- wskazują na mapie Kartaginę i Półwysep Apeniński,
- wyjaśniają terminy: „republika”, „cesarz”, „prowincja”,
- znają terminy: „zgromadzenie ludowe”, „senat”,
- omawiają różnicowanie społeczeństwa rzymskiego, zwracając szczególną uwagę na pozycję niewolników,
- na podstawie ilustracji wymienia elementy stroju i uzbrojenia rzymskiego legionisty,
- wymieniają osiągnięcia antycznych Rzymian w architekturze i budownictwie: Forum Romanum, Panteon, Koloseum, akwedukty, drogi, łuki triumfalne, termy,
- tłumaczą terminy: „bazylika”, „kodeks”,
- znają Prawo XII tablic i Kodeks Justyniana,
- umieszczają na osi czasu rok zakończenia prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie i ustala wiek tego wydarzenia,
- wskazują na mapie Palestynę,
- wyjaśniają terminy: „Mesjasz”, „apostoł”, „poganin”, „Biblia”, „Stary i Nowy Testament”,
- opowiadają o początkach chrześcijaństwa w Palestynie,
- wyliczają przyczyny prześladowań chrześcijan w starożytnym Rzymie.

Ocena bardzo dobra:

Rozdział: Ja i moje otoczenie.

- określają, na czym polega wyjątkowość każdego człowieka,
- wyjaśniają termin „społeczność”,
- opisują szkolną społeczność,
- podają prawa i obowiązki ucznia,
- określają, kto tworzy społeczność szkolną,
- omawiają kompetencje dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców oraz rady szkoły,
- tłumaczą, czym jest statut szkoły,
- przedstawiają sposoby zapobiegania konfliktom,
- wyjaśniają termin „patriotyzm lokalny”,
- podają nazwy miejsc związanych z historią swojej „małej ojczyzny”
- wymieniają postacie związane z historią swojej miejscowości, rodzinnego miasta lub regionu,
- opisują problemy społeczno-gospodarcze swojej „małej ojczyzny”,
- wyjaśniają znaczenie słowa „naród”,
- nazywają krainy historyczno-geograficzne Polski,
- wymieniają mniejszości narodowe i etniczne mieszkające na terenie Polski oraz na wybranych przykładach opisują ich kulturę i tradycje,
- tłumaczą znaczenie słowa „Polonia”.

Rozdział II: Z historią na ty.

- wskazują przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń historycznych,
- wymieniają informacje, jakie możemy zdobyć na podstawie źródeł historycznych,
- omawiają, w jaki sposób kultywowanie tradycji umacnia poczucie wspólnoty w rodzinie,
- tłumaczą, czym jest drzewo genealogiczne.

Rozdział III: Czas i mapa w historii.

- wyjaśniają termin „chronologia”,
- porządkują daty w sposób chronologiczny,
- wymieniają epoki historyczne,
- obliczają, ile czasu upłynęło między poszczególnymi wydarzeniami,
- porównują mapy geograficzne i historyczne.

Rozdział IV: Z najdawniejszych dziejów.

- umieszczają na osi czasu przybliżone daty pojawienia się praludzi i homo sapiens,
- przedstawiają dokonania, które umożliwiły człowiekowi przejście do osiadłego trybu życia,
- opowiadają o początkach rolnictwa, pierwszych narzędziach rolniczych i udomowieniu zwierząt,
- tłumaczą terminy: „sarkofag”, „Mezopotamia”,

- podają nazwy warstw społecznych starożytnego Egiptu,
- umieszczają na osi czasu przybliżone daty wynalezienia pisma i powstania pierwszego pisma alfabetycznego,
- wyjaśniają, jakie znaczenie miało wynalezienie pisma dla rozwoju cywilizacyjnego człowieka,
- prezentują charakterystykę i historię pisma klinowego,
- omawiają ogólnie historię książki i piśmiennictwa – od glinianej tabliczki do czytnika książek elektronicznych.

Rozdział V: W starożytnej Grecji.

- wyjaśniają terminy: „wielka kolonizacja”, „agora”, „polis”,
- wymieniają cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej,
- tworzą krótką wypowiedź na temat Sofoklesa,
- omawiają znaczenie teatru dla antycznych Greków,
- opisują przebieg konkursów teatralnych w starożytnej Grecji,
- opowiadają o Homerze i jego dziełach,
- wyjaśniają terminy: „politeizm”, „filozofia”,
- omawiają rolę sportu w życiu starożytnych Greków.

Rozdział VI: W starożytnym Rzymie.

- omawiają różne typy ustrojów państwa rzymskiego: królestwo, republikę, cesarstwo,
- wyjaśniają terminy: „zgromadzenie ludowe”, „senat”,
- opowiadają, czym były Prawo XII tablic i Kodeks Justyniana,
- wskazują prawo rzymskie jako podstawę współczesnego prawa,
- omawiają proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim.

Ocena celująca:

Pełne opanowanie wymagań sformułowanych w podstawie programowej jest podstawą do wystawienia uczniom oceny celującej. W przypadku pewnych braków w ich opanowaniu, nauczyciel może zdecydować, które wymagania wykraczające poza podstawę programową są dodatkowymi elementami decydującymi o ocenie celującej. Mogą ją wówczas otrzymać uczniowie, którzy:

- systematycznie i odpowiedzialnie przygotowują się do konkursów historycznych,
- potrafią nie tylko korzystać z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, ale również umieją samodzielnie zdobyć wiadomości,
- systematycznie wzbogacają swą wiedzę przez czytanie książek i artykułów o treści historycznej (odpowiednich do wieku),
- potrafią nie tylko poprawnie rozumować kategoriami ściśle historycznymi (przyczyny – skutki) ale również umieją powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznawanymi w czasie lekcji innych przedmiotów,
- wyrażają samodzielny, krytyczny (w stopniu odpowiednim do wieku) stosunek do określonych zagadnień z przeszłości,
- potrafią udowadniać swoje zdanie używając odpowiedniej argumentacji będącej skutkiem nabytej samodzielnie wiedzy.

Zgodnie z Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania:

Uczniowie powinni być przygotowani na bieżąco z trzech ostatnich lekcji do odpowiedzi ustnej lub kartkówki.

Sprawdziany pisemne obejmujące więcej niż trzy lekcje będą zapowiadane dwa tygodnie przed ich przewidywanym terminem i poprzedzać je będą powtórzenia ustne. Uczniowie mogą poprawiać sprawdziany w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac. Również uczniowie nieobecni z różnych powodów w dniu pisania sprawdzianu lub dłużej z powodów innych niż choroba muszą go napisać w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły lub w terminie ustalonym z nauczycielem. Jeśli tego nie uczynią, otrzymują ocenę niedostateczną. Uczniowie nieobecni dłużej z powodu choroby muszą to uczynić w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły lub w terminie ustalonym z nauczycielem. Jeśli tego nie uczynią, również otrzymują ocenę niedostateczną.

W każdym semestrze uczeń może jeden raz nie być przygotowany do lekcji (z wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów i zajęć, na których wystawiana jest ocena śródroczna lub roczna), jednak musi to zostać zgłoszone nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji, a nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku. Niezgłoszenie przez ucznia braku przygotowania do lekcji jest równoważne z otrzymaniem oceny niedostatecznej lub minusa. Za pozostałe nieprzygotowania do lekcji uczeń otrzyma: za brak wiedzy lub umiejętności – ocenę niedostateczną, za brak zadania – minus (za trzy minusy – również ocenę niedostateczną). Brak zadania uczeń zgłasza nauczycielowi na początku lekcji, a nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku. Niezgłoszenie przez ucznia braku zadania jest równoważne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.

Dodatkowa praca i aktywność będzie nagradzana oceną bardzo dobrą, celującą lub plusami (za trzy plusy uczniowie otrzymują ocenę bardzo dobrą).

**SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ,
czyli za co otrzymasz ocenę z historii**

sposoby	uwagi	klasa IV
ODPOWIEDZI USTNE	materiał z 3 ostatnich lekcji bez zapowiedzi inny zapowiadany	min 1/sem
SPRAWDZIANY PISEMNE	zapowiadane 2 tygodnie przed	min 1/sem
KARTKÓWKI	materiał z 3 ostatnich lekcji bez zapowiedzi	według potrzeb
ZADANIA DOMOWE		na bieżąco
AKTYWNOŚĆ		na bieżąco
PRACA NA LEKCJACH		na bieżąco